

Registrum

sequeremur si antea cognouissem? Sic autem vos de generis nobilitate iactatis quasi non morum imitatio magis quam carnalis natiuitas filios vos faciat esse sanctorum. Denique esau et hysmael cum de stirpe sint abrae minime tamen in filiis reputantur. His taliter altercatibus apostolus se medium interponens ita partium dirimit questiones. ut neutrum eorum sua iusticia salutem meruisse confirmet: ambos vero populos et scilicet et scilicet deliquisse. Iudeos quidem quod per peruersionem legis deum inhonorauerint: gentes vero quod cum cognitu de creatura creatorem: ut deum debuerint venerari, gloriam eius in manu facta mutauerint simula chra. Quosque etiam similitur veniam consecutos equales esse verissima ratio demonstrat: praesertim cum in eadem lege praedictum sit et iudeos et gentes ad christi fidem vocandos esse ostendat. Quamobrem vicissim eos humilias ad pacem et concordiam cohortat.

Explicit prologus. Incipit argumentum.

Romani sunt partis italie. Hi pueniunt sunt a falsis apostolis. et sub nomine domini nostri Iesu christi in legem et prophetas erant inducti hos reuocat apostolus ad veram et euangelicam fidem. scribens eis a corintho.

Explicit argumentum

Incipit capitulatio siue registrum epistole pauli ad romanos. cuius sunt. xvj. capitula.

- I Ostendit apostolus charitatem se habere ad romanos. ac deinde vicia eorum redarguit. quod sequuntur desideria sua
- II Redarguit apostolus vicia iudeorum. dicens eos in culpa gentilibus similes. et quo ad aliquid peiores.
- III Ostendit in quo iudei erant gentilibus meliores: probans tam gentiles quam iudeos indigere gratia christi.
- III Declarat apostolus per exemplum abrae fidei requiri ad salutem. et legem veterem ad salutem non sufficere.
- V Apostolus ostendit virtutem fidei in credentium iustificatio. quoniam regnauit mors ab adam usque ad christum.
- VI Declarat apostolus in peccatis non esse manendum et quod sit virtuose operandum.
- VII Ponit apostolus cessationem legis veteris que est lex mortis. et tractat de lege fomitis.
- VIII Ostendit legi christi esse firmiter adherendum quoniam sua lex est lex vite et lex spiritus.
- IX Vult apostolus de iudeorum obstinatione et iudeos a promissione patrum non esse frustratos ostendit. et gentiles vocatos esse come-

morat.

Orat apostolus pro iudeis. ostendens quod iusticia faciens dignum vitam eternam. solum est ex lege et fide christi.

X

Reprimat apostolus insultationem gentilium contra iudeos. et ponit iudeorum presentem excecationem. et concludit profunditas sapientie diuine.

XI

Instruit apostolus romanos tam in his que sunt ad deum quam in his que sunt ad primum. Docet apostolus minores obedire superioribus per subuentionem et dilectionem.

XII

XIII

Apostolus maiores hortatur ne inferiores contemnant aut eos scandalizent. sed eos pacifice edificent.

XIII

Hortatur maiores apostolus ut infirmos sustineant. et eos in bonum promoueant. Et se excusat apostolus cur romanos corporaliter non visitauerit.

XV

Proponebat apostolus quaedam exempla bonorum hominum ad imitandum. et ad perseuerandum inducit.

XVI

Explicit Registrum. Incipit epistola beati Pauli apostoli ad romanos. Capitulum I

Paulus seruus iesu christi: vocatus apostolus. segregatus in euangelium dei quod ante promiserat per prophetas in scripturis sanctis de filio suo quem factus est ei ex

A

semine dauid secundum carnem quem predestinatus est filius dei in virtute secundum spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum iesu christi domini nostri per quem accepimus gratiam et apostolatum ad obediendum fidei in omnibus gentibus. pro nomine eius in quibus estis et vos vocati iesu christi. omnibus que sunt rome dilectis dei vocati sanctis. Gratia vobis et pax a deo patre et domino nostro iesu christo. Primum quidem gratias ago deo meo per iesum christum pro omnibus vobis. quia fides vestra annunciat in uniuerso mundo. Testis enim mihi est deus cui fui in spiritu meo in euangelio filii eius. quod sine infirmitate memoriam vestri facio semper in orationibus meis. obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate dei veniendi ad vos. Desidero enim videre vos ut aliquid impartiar vobis gratie spiritualis ad confirmandos vos. id est. simul consolari in vobis per eam que inuicem est fides vestram atque meam. Volo autem vos ignorare fratres. quod sepe proposui venire ad vos: et prohibitus sum

7. Tbl. 1. a.

B

Z

Ad Romanos

vsq; adhuc. vt aliquē fructū habeam i vob
sicut 7 in ceteris gētibus. Grecis ac barba
ris. sapiētib; 7 insipientib; debitor sum itaq;
quod in me p̄mptum est 7 vobis qui romē
estis euangelizare. Nō em̄ erubescō euange
lium. Virtus em̄ dei est in salutem omni cre
denti: iudeo p̄m̄ 7 greco. Iusticia em̄ dei i
eo reuelat̄ ex fide in fidem: sicut scriptuz est.
¶ Iustus autē ex fide viuit. Reuelat̄ em̄ ira
dei de celo sup̄ omnē impietatē 7 iniusticiaz
hominū eorū qui veritatē dei in iniusticia de
tinēt: quia qd̄ notū est dei, manifestuz est in
illis. Deus em̄ illi manifestauit. Inuisibilia
em̄ ipsius a creatura mūdi per ea que facta
sunt intellecta cōspiciunt̄: sempiterna q̄s ei?
virtus 7 diuinitas: ita vt sint inexcusabiles.
Quia cū cognouissent deū nō sicut deū glo
rificauerūt aut gratias egerunt: sed euane
runt in cogitationibus suis: 7 obscuratum
est insipiens cor eorū. ¶ Dicentes em̄ se sapiē
tes esse, stulti facti sunt. Et mutauerūt glori
am incorruptibilis dei in similitudinē ima
ginis corruptibilis hominis. 7 volucrū 7 qua
drupedum 7 serpentū. Propter quod tra
didit illos deus in desideria cordis eorū in
immundiciā: vt cōtumelijs afficiāt corpora
sua in semetipsis. Quia cōmutauerūt verita
tem dei in mēdaciū. 7 coluerūt 7 seruiuerunt
creature potius q̄ creatori, qui est b̄ndict?
in secula amē. Propterea tradidit illos de?
in passiones ignis. Nā femine eorū imutauē
rūt naturalē vsū in eū vsū q̄ est cōtra natu
ram. Similit̄ autē 7 masculi relicto natu
rali vsu femine: exarserūt in desiderijs suis i
inuicem, masculi in masculos turpitudinem
opantes. 7 mercedē quam oportuit erroris
sui in semetipsis recipiētēs. Et sicut nō p̄ba
uerūt deum habere in noticia, tradidit illos
deus in reprobū sensum vt faciāt ea q̄ nō cō
ueniāt: repletos omni iniquitate. malicia. for
nicatōe. auaricia. neq̄cia. plenos inuidia. ho
micidijs. cōtentiōe. dolo. malignitate. susur
rones. detractores. deo odibiles. cōtumelio
sos. sup̄bos. elatos. inuētores malorū. pa
rentibus nō obedientes. insipientēs. incōpo
sitos. sine affectōne. absq; federe. sine miseri
cordia. Qui cum iusticiaz dei cognouissent,
nō intellexerunt: quoniā q̄ talia agūt. digni
sunt morte: non solū q̄ ea faciunt: sed etiā q̄
consentiūt facientibus. II

R Propter quod iexcusabilis es o hō
mōis qui iudicas. In quo em̄ altez
iudicas teip̄m cōdemnas. Eadē em̄
agis quē iudicas. Scimus em̄ qm̄ iudiciuz
dei est fm̄ veritatē in eos q̄ talia agunt. Ex
istimas autē hoc o homo q̄ iudicas eos q̄ ta

lia agunt 7 facis ea. qz tu effugies iudicium
dei? An diuitias bonitat; ei? 7 patiētie 7 lōi
ganimitatis cōtemnis. Ignoras quoniā bo
nitas dei ad penitentiā te adducit. Scdm̄ au
tem duriciā tuam 7 impenitēs cor thezauri
zas tibi irā in die ire 7 reuelatōnis iusti iud
cij dei q̄ reddit vnicuiq; fm̄ opa ei?. His q̄
dem q̄ fm̄ patientiaz boni operis gloriam 7
honorē 7 incorruptionē querūt, vitam
eternā. His autē qui sunt ex contētione 7 qui
nō acquiescunt veritati credūt aut iniquita
ti: ira 7 indignatio. tribulatio 7 angustia in
omnē animā hominis opantis malū: iudei p̄
mum 7 greci. Gloria autē 7 honor 7 pax om
ni operati bonū: iudeo p̄mo 7 greco. ¶ Nō ē
em̄ acceptio p̄sonarū apud deū. Quicūq; ei
sine lege peccauerūt. sine lege p̄bunt. Et q̄
cūq; in lege peccauerūt p̄ legē iudicabunt.
¶ Nō em̄ auditores legis iusti sunt apud de
um: sed factores legis iustificabunt. Cū cū
gentes que legē nō habēt naturalit̄ ea que le
gis sunt faciunt. eiusmōdi legē non habentes
ip̄i sibi sunt lex: qui ostendunt op̄ legis scri
ptum in cordibus suis testimoniū reddente
illis consciētia ip̄oz 7 inter se inuicē cogita
tionum accusantū aut etiā defendentiuz: in
die cum iudicabit deus occulta hominū fm̄
euangeliū meū p̄ iesum christū. Si autē tu
iudeus cognominaris 7 requiescis i lege: 7
gloriaris in deo 7 nosti voluntatē eius 7 p̄
bas vtiliora instructus p̄ legē: cōfidis teip̄
sum esse ducem cecorū: lumē eorū qui in te
nebris sunt. eruditorē insipientiū. magistrū
infantiū. habentē formā scientie 7 veritatis
i lege. Qui ergo aliū doces teip̄m nō doces.
Qui p̄dicas non furandū furaris. Qui did
non mechandum mecharis. Qui abomina
ris idola: sacrilegium facis. Qui in lege glo
riaris: p̄ p̄uaricationē legis deuz ibonoras
Nomen em̄ dei p̄ vos blasphemaf̄ inter gē
tes: sicut scriptū est. Circūcisio quidem pro
dest si legem obserues: si autē p̄uaricator le
gis sis: circūcisio tua p̄putium facta est. Si
igit̄ p̄putiū iusticias legis custodiat. nonne
p̄putium illius in circūcisionem reputabil.
Et iudicabit id quod ex natura est p̄putiuz
legem cōsummans te: qui p̄ litterā et circūci
sionem p̄uaricator legis es. Non em̄ qui in
manifesto iudeus est. neq; q̄ in manifesto in
carne est circūcisio: sed qui in abscondito iu
deus est. 7 circūcisio cordis in spiritu non lit
tera: cuius laus non ex hominib; sed ex deo

Quid ergo ampli? iudeo est: aut que
utilitas circūcisionis? Q̄dultū p̄ om
nem modū. Prīmū q̄des: quia credita sunt

Abacu 2. 2.
Deb. 10. 9.

E

1. Cor. 3. c.
Eph. 4. c.

B

B

B

1. Pe. 1. c.
Col. 3. d.
Eph. 6. b.
Actu. 10. c.
Jac. 1. d.
Mat. 5. g.
Jac. 1. b.

B

B

Ad Romanos

Job. 4. d.
Pet. 2. c.
Ps. 115.
Ps. 50.

B

Ps. 115.

L

B

A

illis eloq̄a dei. Quid em̄ si q̄dam illorum nō
crediderunt? Nunq̄d incredulitas illorūz fi-
dem dei euacuauit? Absit. Est autē de⁹ ve-
rarū om̄is autez homo mendax. sicut sc̄ptuz
est ¶ vt iustificeris in f̄monibus tuis et vin-
cas cum iudicaris. Si autē iniquitas nostra
iusticiam dei cōmendat: q̄d dicemus? Nū-
q̄d iniquus est deus qui infert iram. Sc̄dm
homiem dico. Absit. Alioq̄n quomō iudica-
bit deus hunc mundum? Si em̄ veritas dei
in meo mendacio abundauit in gloriaz ipsi⁹
quid adhuc ⁊ ego tanq̄ peccator iudico: et
non sicut blasphemamur: ⁊ sicut aiūt q̄dam
nos dicere: faciamus malayt veniāt bona.
Quorūz damnatio iusta est. Quid q̄? Prece-
lemus eos? Nequa q̄. Causati em̄ sumus iu-
deos ⁊ grecos om̄es sub peccato esse: sic scri-
ptum est. ¶ Quia non est iustus quisq̄: non
est intelligens: nō est requirens deum. Om-
nes declinauerūt simul. inutiles facti sunt:
non est q̄ faciat bonum: nō est vsq̄ ad vnuz.
Sepulchrū patēs est guttur eorū: liguis su-
is dolose agebant: venenū aspidū sub labijs
eorū. Quorū os maledictōne ⁊ amaritudie
plenum est: veloces pedes eorū ad effunden-
dum sanguinē. Contritio ⁊ infelicitas i vijs
eorum: ⁊ viā pacis nō cognouerūt: nō est ti-
mor dei ante oculos eorū. Scimus autē: qm̄
quecunq̄ lex loquit: his qui in lege sunt lo-
q̄tur. Et omne os obstruat: ⁊ subditus fiat
om̄is mundus deo: quia ex operibus legis
non iustificabit om̄is caro coram illo. Per
legem em̄ cognitio peccati. Nunc autez sine
lege iusticia dei manifestata est: testificata a
lege ⁊ p̄phetis. Iusticia autē dei p̄ fidem ie-
su christi: in omnes et sup om̄es q̄ credunt i
eum. Non em̄ est distinctio. Omnes em̄ pec-
cauerunt: ⁊ egent gloria dei. Iustificati gra-
tis p̄ grām ipsius p̄ redemptionē que est in
christo iesu: que p̄posuit de⁹ p̄piciatorem p̄
fidem in sanguine ipsius ad ostensionem iu-
sticie sue p̄pter remissionem p̄cedentiū deli-
ctorum in sustentatione dei ad ostensionē iu-
sticie eius in hoc tpe. vt sit ip̄e iustus ⁊ iusti-
ficans eum q̄ ex fide est iesu christi. Ubi est
ergo gloriatio tua? Exclusa est. Per quam
legēz Factorum. Non. Sed p̄ legem fidei.
Arbitramur em̄ iustificari homiem p̄ fidem
sine operibus legis. An iudeorū deus tantū
Nonne ⁊ gentiū? Immo ⁊ gentiū. Quoniā
q̄dem vnus est deus q̄ iustificat circūcisionē
ex fide. ⁊ preputium p̄ fidem. Legē q̄ destru-
imus per fidem: Absit. Sz legē statuimus.
Quid q̄ dicem⁹ iuenisse abraam in
patre nostrū fm̄ carnē? Si em̄ abra-
am ex operibus legis iustificatus ē:

habet gloriam. sed nō apud deuz. Quid em̄
dicit scriptura. ¶ Credidit abraam deo ⁊ re-
putatū est illi ad iusticiā. Et autē q̄ operatur
merces non imputat fm̄ gratiā. sed fm̄ de-
bitum. Et x̄o q̄ nō operatur. credēti autem
in eum q̄ iustificat impiū: reputat fides ei⁹
ad iusticiā fm̄ p̄positum gr̄ie dei. sicut ⁊ da-
uid dicit beatitudinez homis cui deus acce-
pto fert iusticiā sine operibus ¶ Beati quo-
rum remisse sunt iniquitates. ⁊ quorū tecta
sunt peccata. Beatus vir cui nō imputauit
dñs peccatū. Beatitudo ergo hec in circūci-
sione tm̄ manet: an etiā in p̄putio? Dicimus
em̄ quia reputata est fides abrae ad iusticiā.
Quomō ergo reputata est? In circūcisione
an in p̄putio? Non in circūcisione: sed in pre-
putio. Et signuz accepit circūcisionis signa-
culum iusticie fidei que ē in p̄putio: vt sit pa-
ter omniū credentiū p̄ preputiū: vt reputet
⁊ illis ad iusticiā. Et sit pater circūcisionis:
non his tantū qui sunt ex circūcisione: sed et
his q̄ sectant̄ vestigia fidei que est in prepu-
tio patris nostrī abrae. Non em̄ p̄ legēz pro-
missio abrae aut semini eius vt heres eēt inū-
di: sed p̄ iusticiā fidei. Si em̄ q̄ ex lege here-
des sunt: exinanita est fides. abolita est pro-
missio. Lex em̄ iram opatur. Ubi em̄ nō est
lex nec p̄uaricatio. Ideo ex fide: vt fm̄ gr̄az
firma sit p̄missio omni semini. Nō ei q̄ ex le-
ge est solū: sed ⁊ ei q̄ ex fide est abrae q̄ pater
est omniū nostrū. sicut scriptū est ¶ Quia pa-
ter multarū gentiū posui te ante deum cui
credidisti: qui viuificat mortuos et vocat ea
que nō sunt: tanq̄ ea que sunt. Qui ⁊ tra spē
in spem credidit. vt fieret pater multarū gē-
tiū: fm̄ q̄ dictum est ei ¶ Sic erit semē tuū
sicut stelle celi ⁊ arena maris. Et nō infirma-
tus est in fide nec considerauit corpus suum
emortuū. cum iam fere centū esset annorum:
⁊ emortuā vuluam sare. In repromissione
etiam dei nō hesitauit dissidentia: sed confor-
tatus est fide. dans gloriā deo: plenissime sci-
ens quia quecūq̄ promisit deus potens est
⁊ facere. Ideo ⁊ reputatū est illi ad iusticiā.
Non em̄ aut scriptū tantū p̄pter ip̄m: qz re-
putatū est illi ad iusticiam: sed ⁊ p̄pter nos
quibus reputabit̄ credentibus in eū: qui su-
scitauit iesum x̄pm̄ dñm nostrum a mortuis
q̄ traditus est p̄pter delicta n̄ra: ⁊ resurrexit
p̄pter iustificationē n̄ram.

Sc̄n. 15.
Bala. 3. a.

Ps. 51.
B

L

Sc̄n. 17.

Sc̄n. 13.
cr. 26.
B

Iustificati ergo ex fide pacez habea-
mus ad deum per dñm n̄m Iesum
christū p̄ quem habemus accessum
p̄ fidem in gratiā uitā: in qua stamus. ⁊ glo-
riamur in spe glorie filiorū dei. Nō solū autē
sed et gloriatur in tribulatioibus: sciētes q̄
Z 2

B

Ad Romanos

3ac. 1. a.

tribulatio patientiā opaf spatiētia aut pbat
tionē: pbatio xō spem. Spes aut nō cōfun-
dit qz charitas dei diffusa est in cordib⁹ nris
per spiritum sanctum q̄ datus est nobis. **U**
qd em̄ christus cum adhuc infirmi essemus
fm̄ tps p impijs mortuus est: **U**ix em̄ pro
iusto q̄s morif. Nam p bono forsitan q̄s au-
deat mori. **C**ōmendat autem charitatē suaz
deus i nob⁹ qm̄ si cū adhuc peccatores esse-
mus fm̄ tps xps p nob⁹ mortuus est: multo
igif magis nunc iustificati in sanguine ipius
salui erimus ab ira p ipm̄. **S**i em̄ cū inimici
essemus. recōciliati sumus deo p mortē filij
eius: multo magis recōciliati salui erim⁹ in vi-
ta ipius. **N**ō solū aut: sed ⁊ gloriāmur i deo
p dñm nrm̄ iesum xpm̄: p quem nunc recon-
ciliatōem accepim⁹. **P**ropterea sicut p vnum
hoiem peccatū in hunc mundū intravit et p
peccatū mors: ⁊ ita in omēs hoies mors per-
transiit. in quo oēs peccauerunt. **U**sqz ad le-
gem em̄ peccatū erat in mūdo. **P**eccatū aut
non imputabaf: cū lex nō esset: sed regnavit
mors ab adam vsqz ad moysen: etiā in eos q̄
nō peccauerūt in similitudinē p̄uaricatōnis
ade: q̄ est forma futuri. **S**z nū sicut delictū:
ita ⁊ donū. **S**i em̄ vnus delicto multi mor-
tui sunt: multo magis gr̄tia dei ⁊ donū in gra-
tia vnus hois ihu xpi, i plures abundauit
Et nō sicut p vnū peccatū: ita ⁊ donū. **M**az
iudiciū qdem ex vno i ⁊ demnatōez. gr̄tia aut
ex multis delictis in iustificatōez. **S**i ei vni⁹
delicto mors regnavit p vnū: multo magis abū-
dantiam gr̄e ⁊ donatōis ⁊ iusticie accipien-
tes in vita regbunt p vnū ihm̄ xpm̄. **I**gif si-
cut p vnus delictū in oēs hoies in ⁊ demna-
tionē. sic ⁊ p vnus iusticiā in oēs hoies i iu-
stificationē vite. **S**icut em̄ p inobedientiam
vni⁹ hois peccatores p̄stituti sunt mlti: ita ⁊
p vni⁹ obediētiā iusti p̄stituent mlti. **L**ex
aut subintravit: vt abūderet delictum. **U**bi
aut abūdauit delictū. sup̄abundauit et gr̄tia.
vt sicut regnavit peccatū in mortē: ita ⁊ gr̄tia
regnet p iusticiā in vitā eternā. p ihm̄ xpm̄
dñm nostrum. **V**I

B
heb. 9. d.
1. pē. 3. d.

C

D

nat. 2. 1. 4 **A**

ep̄. 4. c.
col. 3. b.
B

Quid ḡ dicem⁹? **M**anebim⁹ in pctō
vt gr̄tia abundet: **A**bsit. **Q**ui ei mor-
tui sum⁹ peccato: quō adhuc viuem⁹ i illo?
An ignoratis fratres qz q̄cūqz baptizati su-
mus i xpo ihu: in morte ipi⁹ baptizati sum⁹.
Cōsepulti em̄ sum⁹ cum illo p baptismuz in
mortē: vt quō xps surrexit a mortuis p gl̄az
p̄ris q̄ta ⁊ nos in nouitate vite ambulemus
Si em̄ cōplantati facti sumus similitudini
mortis eius: sil⁹ ⁊ resurrectōis erim⁹. **H**oc sci-
entes qz vetus hō n̄ siml crucifixus ē vt de-
struat corpus peccati: vt vltra nō fuam⁹

peccato. **Q**ui em̄ mortu⁹ est: iustificatus est
a peccato. **S**i aut mortui sum⁹ cū xpo: credi-
mus qz siml etiam viuem⁹ cū illo: sciētes qz
xps resurgens mortuis iam non moritur
mors illi vltra nō dñabit. **Q** em̄ mortu⁹ est
peccato: mortu⁹ est sek: qz aut viuit: viuit dō
Ita ⁊ vos existimate vos mortuos qdē esse
peccato: viuētes aut deo in xpo ihu. **N**ō ḡ
regnet peccatū in v̄ro mortali corpe vt obe-
diatis cōcupiscencijs eius. **S**z neqz exhibe-
atis membra v̄ra arma iniquitatis peccato: s̄
exhibete vos deo tanqz ex mortuis viuētes
⁊ mēbra v̄ra arma iusticie deo. **P**eccatū em̄
vob non dñabit. **N**ō em̄ sub lege estis. s̄ s̄
gr̄tia. **Q**uid ḡ. **P**eccabim⁹ qm̄ nō sumus sub
lege: sed sub gr̄tia? **A**bsit. **A**n nescitis qm̄ cui
exhibetis vos suos ad obediendū: sui estis
eius cui obedistis. siue peccati ad mortē siue
obediētijs ad iusticiā? **G**ras aut deo qz sui-
stis sui peccati: obedistis aut ex corde in eā
formā doctrine in q̄ traditi estis. **L**iberati aut
a peccato sui facti estis iusticie. **H**umanum
dico ppter infirmitatem carnis v̄re. **S**ic em̄
exhibuistis membra v̄ra fuire immundicie
⁊ iniquitatis ad iniquitatem. ita nūc exhibete mem-
bra v̄ra fuire iusticie in sanctificatōez. **C**um
em̄ sui essetis peccati: liberi fuistis iusticie.
Quem ḡ fructum habuistis tūc in ill: in q̄b⁹
nunc erubescitis? **N**am finis illozū mors est
Nunc xō libati a peccato: sui aut facti deo
habet fructū v̄rm̄ i sanctificatōez: finem xō
vitā eternā. **S**tipēdia em̄ pcti mors: gr̄tia aut
dei vita eterna. in xpo ihu dño n̄ro. **V**II

An ignoratis fratres: sciētib⁹ eile gez
loqz: qz lex in hoie dñaf q̄to tpe vi-
uit. **N**am q̄ sub viro est mler: viuen-
te viro alligata est legi. **S**i aut mortuus fuit
vir eius. soluta est a lege viri. **I**gif viuente
viro vocabit adultera. si fuerit cuz alio viro
si aut mortuus fuit vir eius. libata est a lege
viri. vt nō sit adultera. si fuerit cuz alio viro
Itaqz fratres mei ⁊ vos mortificati estis legi
p corpus xpi vt sitis alterius. q̄ ex mortuis
resurrexit. vt fructificetis deo. **C**um em̄ esse-
mus in carne. passiones peccatozū q̄ p lege
erant opabant in membris nris. vt fructifi-
carent morti. **N**unc autem soluti sumus a le-
ge mortis in qua detinebamur. ita vt serua-
mus in nouitate spūs ⁊ non in vetustate lre.
Quid ḡ dicemus? **L**ex peccatum est. **A**bsit
Sed peccatū nō cogui nisi p legē. **N**am con-
cupiscentiā nesciebam nisi lex diceret. **N**on
ꝑcupisces. **O**ccasione aut accepta: peccatū
p mandatum opatum est in me omnem con-
cupiscentiā. **S**ine lege em̄ peccatū mortuū
erat. **E**go aut viuebam sine lege aliqñ. **S**ed

1. p̄. 2. r. 50
1. p̄. 2. r. 10

L

Baruch. 4.
B

Joh. 8. a.
Ezech. 36.
Esaie. 1.

1. Cor. 7. d.

B

Deutro. 5.
et. 7.

L

Ad Romanos

1. Tbl. 1.
cum venisset mandatū: peccatū reuixit. Ego autē mortuus sum: et inuentū est mihi mādatum quod erat ad vitā: hoc esse ad mortē. Nam peccatū occasione accepta pro mandatū seduxit me: et pro illud occidit. Itaque lex quod dicitur sancta et mandatū sanctū et iustū et bonū. Quod ergo bonū est: mihi factū est mors. Absit. Sed peccatu[m] ut appareat peccatū pro bonū opatu[m] est mihi mortē. ut fiat supra modū peccatū peccatum pro mādatū. Scimus enim quod lex spiritalis est. Ego autē carnal[is] sum: venūdatus sub peccatō. Quod enim operor nō intelligo. Nō enim quod volo bonū: hoc ago: sed quod odio malū: illud facio. Si autē quod nolo illud facio: sentio legem quā bona est. Nunc autē iā nō ego operor: illud: sed quod habitat in me peccatū. Scio enim quā nō habitat in me habet in carne mea bonum. Nam velle adiacet mihi: perficere autē bonum nō inuenio. Nō enim quod volo bonū habet facio: sed quod nolo malū hoc ago. Si autē quod nolo illud facio. iam nō ego operor: illud: sed quod habitat in me peccatū. Inuenio igitur legem volētī mihi facere bonū: quā mihi malū adiacet. Condeletor enim legi dei secundum interiorē hoīem. Video autē aliā legē in mēbris meis repugnantem legi mētis mee: et captiuantē me in lege peccati quae est in mēbris meis. Infelix ego hō: quā me liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei: pro ihesu christo dñi nri. Igitur ego ipse mēte huius legi dei: carne autē legi peccati. VIII

Quod nunc damna: oīs est his qui sunt in christo ihesu quod nō secundum carnē ambulānt. Lex enim spūs vite in christo ihesu: libauit me a lege peccati et mortis. Nam quod impossibile erat legi in quo infirmabatur pro carnem: deus filiū suū mittēs in similitudinē carnis peccati. et de peccato dānauit peccatum in carne. ut iustificatione legis impleret in nob: quod nō secundum carnē ambulānt: sed secundum spūm. Qui enim secundum carnē sunt: quae carnis sūt sapiunt quod non secundum spūm sunt. quae sunt spūs sentiūt. Nam prudentia carnis mors est: prudentia autē spūs vita et pax. Quia sapia carnis inimica est deo. Legi enim dei nō est subiecta: nec enim potest. Qui autē in carne sūt deo placere nō possunt. Vos autē in carne nō estis. sed in spū: si tñ spūs dei habitat in vobis. Si quā autē spūm christi nō habet hō nō est eius. Si autē christus in vobis est. corpus quoddem mortuū est. propter peccatū: spūs vero viuit. propter iustificationē. Quod si spūs eius qui suscitauit iesum a mortuis habitat in vobis quod suscitauit ihesum christum a mortuis viuificabit et mortalia corpora vstra: propter inhabitatē spiritū eius in vobis. Ergo fratres debitores sumus non carni ut secundum carnē viuam. Si enim secundum carnē vixeritis. moriemini: si autē spū scā car-

nīs mortificaueritis. viuetis. Quicumque enim spū dei agunt. hi sunt filij dei. Nō enim acceptis spiritus seruituti itez in timore: sed acceptis spūm ad optōnis filiorū dei: in quo clamamus abba pater. Ipse enim spūs testimoniū reddit spūi nro: quod sumus filij dei. Si autē filij et heredes heredes quod dei: coheredes autē christi: si tñ cōpatimur ut et cōglorificemur. Existimo enim quod non sunt cōdigne passiones huius temporis ad futurā glām quae reuelabit in nobis. Nam expectatio creature reuelationē filiorū dei expectat. Vanitati ei creatura subiecta est non volens: sed propter eum qui subiecit eā in spe: quod et ipsa creatura liberabit a seruitute corruptionis in libertatē glō filiorū dei. Scimus enim quod oīs creatura igemiscit et paritur vsq[ue] adhuc. Nō solū autē illa sed et nos ipsi primitias spūs habētes: et ipsi intra nos gemim[us] adoptionē filiorū dei: expectātes redēptionē corporis nostri. Spe enim salui facti sumus. Spes autē quae videt: nō est spes. Nam quod videt quod sperat: Si autē quod nō videt: speram[us] pro patientiā expectam[us]. Similiter autē et spūs adiuuat infirmitatem nostrā. Nam quod oremus sicut oportet nescim[us]: sed ipse spūs postulat pro nobis gemitib[us] inenarrabilibus. Qui autē scrutatur corda: scit quod desideret spūs quod secundum deū postulat pro sanctis. Scimus autē quā diligentib[us] deū oīa cooperant in bonū. his quae secundum propositū vocati sūt sancti. Nam quā presciuit: et predestinauit conformes fieri imaginis filij sui: ut sit ipse primogenit[us] in multis fratribus. Quos autē predestinauit. hos et vocauit. et quos vocauit. hos et iustificauit. Quos autē iustificauit: illos et magnificauit. Quid ergo dicemus ad hec? Si deus pro nobis: quis contra nos. Qui etiam pro prior filio suo nō peccit: sed pro nobis omnibus tradidit illū. Quod nō etiā cum illo oīa nobis donauit: Quis accusabit adūsus electos dei? Deus qui iustificat. Quis est qui perdemnet? Christus iesus qui mortuus est. imo qui et resurrexit. quod est ad dexterā dei. qui etiam interpellat pro nobis. Quis ergo nos sepabit a charitate christi? Tribulatio. an angustia. an fames. an nuditas. an piculum. an persecutio. an gladius? Sic scriptum est. Quia propter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisiōis. Sed in his omnibus superamus. propter eum quod dilexit nos. Certus sum enim: quod neque mors neque vita. neque angeli. neque principatus. neque virtutes. neque instantia. neque futura. neque fortitudo. neque altitudo. neque profundū. neque creatura alia poterit nos separe a charitate dei que est in christo iesu domino nostro.

IX

Z 3

1. Cor. 12. b.
Heb. 4. d.

Esai. 40.
L

B

Ps. 43

Ad Romanos

A Eritatē dico in christo iesu. nō me-
tior testimoniū mibi phibēte pscien-
tia mea in spūsancto: qm̄ tristitia mi-
hi magna est. 7 continuus dolor cordi meo.
Aptabam enī ego ipse anathema esse a chri-
sto p fratribus meis q̄ sunt cognati mei fm̄
carnē qui sunt israelite: quoz adoptio est si-
liozū. 7 gloria 7 testamētuz 7 legislatio 7 ob-
sequiū 7 promissa: quozū patres ex quibus
est xps fm̄ carnē: qui est super oia deus bñ/
dictus in secula. amen. Non autē q̄ exciderit
verbuz dei. Non enī omēs q̄ ex circūcisione
sunt isrl, hi sunt israelite: neq; q̄ semen sunt a-
brae omēs filij. Sed in ysaac vocabit̄ tibi se-
men. i. non qui filij carnis hi filij dei: sed qui
filij sunt pmissionis. estimant̄ in semie. Pro-
missionis enī xbum hoc est. Scdm̄ hoc tps
veniam: 7 erit sare filius. Nō soluz autē illa
sed 7 rebecca ex vno cōcubitu habens ysaac
patris nostri. Cū enī nonduz nati fuissent
aut aliquid boni egissent aut mali: vt fm̄ ele-
ctionē ppositū dei maneret. nō ex opibus s̄
ex vocatione dictum est ei qz maior seruet
minori: sicut scriptū est. **J**acob dilexi: esau
autē odio habui. Quid ḡ dicemus? Nūqd̄
iniqtas apud deū? Absit. **M**oyse enī dicit
q̄ Miserebor cui misert̄ sum: 7 misericordiā
p̄stabo cui miserebor. **I**git̄ nō volentis neq;
currentis sed miserentis est dei. **D**ic̄ enī scri-
ptura pharaoni. Quia in hoc ipsū extitauit
te vt ostēdā in te v̄tutē meā: 7 vt annūcietur
nomen meuz in vniuersa terra. Ergo cuius
vult miseretur: 7 quem vult indurat. **D**icis
itaq; mibi. Quid adhuc q̄ritur? **V**olūtati ei
ei? q̄s resistit? **S** homo tu q̄s es, q̄ respōde-
as deo. **Q**uāqd̄ dicit figmentū ei q̄ se finxit
quid me fecisti sic? **A**n non habet potestare
figulus lutū ex eadem massa facere aliud qui-
dem vas in honore: aliud x̄o in cōtumeliā?
Ex si deus volens ostendere iram 7 notaz fa-
cere potentiā suam. sustinuit in multa paciē-
tia vasa irapta in interitū: vt ostenderet di-
uitias glorie sue in vasa misericordie q̄ p̄para-
uit in gloriā. Quos 7 vocauit nō solū ex iu-
deis sed etiā ex gentibus. sicut in osee dicit.
Vocabo non plebē meā plebē meā. 7 nō di-
lectam dilectā: 7 nō misericordiā cōsecutaz:
misericordiā consecutam. **E**t erit in loco vbi
dictum est eis non plebs mea vos: ibi voca-
bunt̄ filij dei viui. **E**saia autē clamat p̄ isrl.
Si fuerit numerus filiozū israhel tanq; arena
maris: reliquie salue fiant. **V**erbuz enī cō-
summans 7 abbreviās in equitate: quia ver-
bum breuiatū faciet dñs sup̄ terrā. **E**t sicut
p̄dixit esaia. nisi dñs sabbaoth reliquisset
nobis semē: sicut sodoma facti essemus. 7 si

cut gomorra filies essemus. **Q**uid ergo dice-
mus? **E**x gentes q̄ non sectabant̄ iusticiā
apprehēderūt iusticiā: iusticiā autē q̄ ex fide
est: israhel x̄o sectando legem iusticie in leges
iusticie nō puenit. **Q**uare? **Q**uia nō ex fide:
sed quasi ex operibus. **O**ffenderūt enī i lapi-
dem offensionis: sicut scriptū est. **E**cce pono
in syon lapidē offensionis 7 petrā scandaliz:
ois qui credit in eum nō cōfundet. **X**

Fratres: voluntas q̄dez cordis mei
7 obsecratio ad deū sit p̄ illis in salu-
tem. **T**estimoniū enī phibeo illis q̄
emulationē q̄dem dei habent sed nō fm̄ sci-
entiam. **I**gnozantes enī iusticiā dei 7 suā q̄
rentes statuere: iusticie dei nō sunt subiecti.
Finis enī legis christus. ad iusticiā oī credē-
ti. **M**oyse enī scripsit. qm̄ iusticiā q̄ ex le-
ge est. qui fecerit homo viuet in ea. **Q**ue autē
ex fide est iusticia sic dicit. **N**e dixeris in cor-
pe tuo: quis ascendet in celū. i. xpm̄ deduce-
re: aut quis descendet i abyssum. hoc ē chri-
stum a mortuis reuocare. **S**ed q̄d dicit scri-
ptura? **P**rope est xbum in ore tuo 7 in corde
tuo. **H**oc est xbum fidei qd̄ predicam̄. qz si
confitearis in ore tuo dñm iesum: 7 in corde
tuo credideris q̄ deus illū suscitauit a mor-
tuis: saluus eris. **C**orde ei credis ad iusticiā
ore tute confessio fit ad salutem. **D**icit enim
scriptura. **O**mis q̄ credit in illū nō cōfunde-
tur. **N**ō enī est distinctio iudei 7 greci. **N**ā
idem dñs omnīū: diues in omēs q̄ inuocāt
illū. **O**mis enī q̄cunq; inuocauerit nomen
domi saluus erit. **Q**uomō ergo inuocabunt
in quez nō crediderunt? **A**ut quemō credēt
ei. quem nō audierūt? **Q**uomō autē audient
sine p̄dicante? **Q**uō x̄o predicabūt: nisi mit-
tātur sicut scriptum est. **Q**uā speciosi pedes
euangelizantiū pacem: euangelizantiū bona
Sed nō oēs obediunt euangelio. **E**saia ei
dicit. **D**ñe q̄s credidit auditū nostrū. **E**r-
go fides ex auditu: auditus autē p̄ v̄bū chri-
sti. **S**ed dico. **N**ūqd̄ nō audierūt? **E**t q̄dē
q̄ in omnem terrā exiuit sonus eozum. 7 in fi-
nes orbis terre verba eozū. **S**ed dico. **N**ū-
quid israhel non cognouit? **P**rimus moyses
dicit. **E**go ad emulationē vos adducā i om-
nem gentem: in gentem insipientē in irā vos
mittam. **E**saia autē audet 7 dicit. **I**nuētus
sum a nō querentibus me. palā apparui his
q̄ me non interrogabant. **A**d israhel autem vi-
cit. **T**ota die expādi manus meas ad pplm̄
nō credentē: sed contradicentē mibi. **XI**

Dico ergo. **N**ūquid deus repulit po-
pulum suū? Absit. **M**az 7 ego israhel
beniamin. **N**on repulit deus plebē suā quā

Gen. 21.
Gal. 4. 7.

Gen. 29.
Malachie. 1.

Exodi. 33.

Esaie. 45.
Ecci. 38.
Diere. 18.

Esaie. 1.

B

B

L.

2. Cor. 8b.
Jac. 1. a.
Jobel. 2.
Mar. 10. c.
et. 24. b.
Mar. 13. c.
Actu. 2. b.

B

Esaie. 55.

Ps. 18.

B

Ad Romanos

5. Reg. 19.

presciuit. **A**n nescitis in **P**elta qd dicit scri-
ptura: quemadmoduz interpellat deum ad-
uersum israhel: **D**omine pphetas tuos occi-
derunt. altaria tua suffoderunt: et ego relic-
tus sum solus. et querit animam meam. Sed qd di-
cit illi diuinu responsu? Reliq mibi septem
milia viroz: qui no curauerunt genua ante
baal. Sic ergo et in hoc tepe reliquit fm ele-
ctionem gratie dei salue facte sunt. Si autez
gratia iam no ex operibus. Alioqn gra iam
non est gratia. Quid ergo? Quod qrebat is-
rahel hoc no est cosecutus: electio aut cosecu-
ta est: ceteri vero excecati sunt. sicut scriptu est
Dedit illis deus spiritum compunctionis:
oculos vt non videant: et aures vt non audi-
ant vsq in hodiernu diem. **E**t dauid dicit.
Fiat mensa eozu cora i psis in laqueuz et i ca-
ptionem et in scandalum et in retributionem
illis. Obscurent oculi eozum ne videant. et
dorsum eozum semper incurua. **D**ico ergo:
Nunquid sic offenderut vt caderent. Absit.
Sed illorum delicto: salus est gentibus vt il-
los emulent. **Q**uod si delictum illoru diuitie sut
mundi: et diminutio eozum diuitie gentium
quantomagis plenitudo eozu? **V**obis eni di-
co gentibus. Quamdiu quidem ego suz ge-
tium apostolus. misterium meu honorifica-
bo: si quo modo ad emulandum prouocem
carnem meam: et saluos faciaz aliquos ex il-
lis. **S**i enim amissio eozum reconciliatio est
mundi: que assumptio nisi vita ex mortuis?
Quod si delictio sancta est: et massa. **E**t si radix
sancta: et rami. **Q**uod si aliqui ex ramis facti sut
tu autem cum oleaster esses: insertus es illi
et socius radicis et pinguedinis oliue factus
es: noli gloriari aduersus ramos. **Q**uod si glori-
aris: no tu radices portas: sed radix te. **D**i-
cis ergo. **F**racti sut rami vt ego inferar. **B**e-
ne propter incredulitate fracti sunt. **T**u autē
fide stas. noli altum sapere: sed time. **S**i enim
deus naturalibus ramis no pepercit: ne for-
te nec tibi pareat: vide ergo bonitatem et se-
ueritatem dei. **I**n eos quide qui ceciderunt
seueritatem: in te autem bonitate dei si per-
manseris in bonitate. **A**lioquin et tu excide-
ris. **S**ed et illi si non pmanserint in incredu-
litate inferentur. **P**otens est enim deus ite-
rum inferere illos. **N**am et situ ex naturali
excisus es oleastro et contra naturam inser-
tus es in bonam oliuam. quantomagis hi
q fm natura inferent sue oliue? **N**olo enim
vos ignorare fratres mysteriu hoc vt non si-
tis vobis ipis sapientes: quia cecitas ex par-
te contingit in israhel donec plenitudo gentiu
intraret: et sic omnis israhel saluus fieret: sicut
scriptum est. **V**eniet ex syon: qui cripiat et

B

ps. 68.

C

D

auertat impietatem ab **J**acob. **E**t hoc illis
a me testamentu: cum abstulero peccata eo-
rum. **S**com euangelii quide inimici ppter
vos: fm electionez autē charissimi propter
patres. **S**ine penitētia eni sunt dona et voca-
tio dei. **S**icut eni aliqui et vos no credidistis
deo. nūc aut misericordia cosecuti estis pro-
pter in crudulitate illoz: ita et isti nūc no cre-
diderut in vestra misericordia: vt et ipsi mise-
ricordia cosequant. **C**onclust eni deus oia
in incredulitate: vt omnium misereat. **A**lti-
tudo diuitiaru sapientie et scientie dei: q incō-
prehensibilia sunt iudicia eius et inuestiga-
biles vie eius. **Q**uod quis eni cogit sensuz dñi
aut quis consiliarius eius fuit: **A**ut qs prior
dedit illi. et retribuet ei: **Q**uonia ex ipso et p
ipm et in ipso sunt omnia: ipsi honor et gloria i
secula seculozu. **A**men. **XII**

Obesero itaq vos fratres per miseri-
cordia dei vt exhibeatis corpora ve-
stra hostia viuente. sanctaz. deo pla-
centem: rationale obsequiu vestru. **E**t no-
lite conformari huic seculo: sed reformami in
nouitate sensus vestri vt pbetis q sit volu-
tas dei bona et bn placens et pfecta. **D**ico ei
p gratia que data est mihi omnibus qui sunt
inter vos. no plus sapere q oportet sapere.
sed sapere ad sobrietate. et vniciq sicut de-
diuinit mensura fidei. **S**icut eni in vno cor-
pore multa membra habemus. omnia autez
membra non eundē actū habēt: ita multi vnu
corpus sumus in xpo: singuli autē alter alteri
membra: habentes donationes fm gratia que
data est nobis differētes. **S**ive prophetiam
fm rationē fidei. **S**ive ministeriu in misian-
do. **S**ive qui docet in doctrina. **Q**ui exhor-
tatur. in exhortando. **Q**ui tribuit: in simpli-
citate. **Q**ui pest: in sollicitudie. **Q**ui misere-
tur. in hilaritate. **D**ilectio. sine simulatione.
Modestes malū: adherentes bono **P**ha-
ritatez fraternitatis inuicem diligentes: ho-
nore inuicem preuenientes. **S**ollicitudine
non pigri: spiritu feruentes: domo fuitētes
Spe gaudentes. in tribulatione patientes:
orationi instantes. **N**ecessitatibus sanctoz
communicantes. **H**ospitalitatem sectantes.
Bndicite psequētib vos. **B**ndicite et no-
lite maledicere. **G**audere cū gaudentibus:
 flere cū flentibus. **I**diptm inuicem sentientes
No alta sapientes: s humilibus cōsentientes
Nolite eē prudētes apō vosmetipos **N**ul-
li malū p malo reddētes **P**uidentes bona
non tm corā deo s etiā corā oib hoib. **S**i
fieri pōt qd ex vob est: cū oib hoibus pacē
hntes. **N**o vosmetipos defendētes charissi-
mi: sed date locū ire. **S**criptū est ei. **Q**uod mihi

1. Cor. 3. b.

Phl. 4. d.

h. 5. ep.
Eph. 4. a.

1. Cor. 12. b.
Eph. 4. a.

Esaie. 7.
Amos. 9.
Eph. 4. c.
1. Pe. 2. b.
Luce. 12. c.
1. Pe. 5. b.

heb. 13. a.
Luce. 6. d.
1. Cor. 5. a.

Pro. 3.
Esaie. 5.
Pro. 20.
1. Pe. 3. b.
2. Cor. 8. d.
Deut. 11. c.
Deutro. 32.

Ad Romanos

vindictam: et ego retribuam: dicit dominus. Sed si esurierit inimicus tuus: cibus illum: si sitit: potus da illi. Hoc enim facies carbonem ignis coegeres super caput eius. Noli vinci a malo: sed vince in bono malo.

XIII

A
1. Pe. 5. c.

Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a deo. Que autem sunt a deo ordinatae sunt. Itaque qui resistit potestati dei ordinatae resistit. Qui autem resistit: ipsi sibi damnationem acquirunt. Nam principes non sunt timori boni operis sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac et habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris. time. Non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est vindicatrix in iram ei qui malum agit. Ideoque necessitate subditi estote: non solum propter iram: sed etiam propter conscientiam. Ideo enim et tributa prestatis. Ministri enim dei sunt. in hoc ipsum fidentes. Reddite ergo omnibus debita. Cui tributum tributum: cui vectigal vectigal: cui timorem timorem: cui honorem honorem.

B

Mat. 22. b.

Qui timorem timorem: cui honorem honorem. **R**emini quicquid debeatis nisi ut inuicem diligatis. Cui enim diligit proximum: legem implevit. Nam non adulterabis: non occides: non furaberis: non falsum testimonium dices. non concupisces: et si quod est aliud mandatum in hoc verbo instaurat. Diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio. Et hoc scietes tempus: quia hora est iam nos de somno surgere. Nunc enim prope est nostra salus: quam cum credidimus. Nox precessit: dies autem appropinquavit. Abijciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma lucis: sic ut in die honeste ambulemus. Non in comestationibus. et ebrietatibus. non in cubilibus et impudicijs. non in contentione et emulatione. sed induimini dominum Jesum Christum et carnis curam ne feceritis in desiderijs.

1. Joh. 3. d.
L

Dca. 5.

Gal. 5. c.
Mat. 22. g.
Leuit. 9.
Iac. 2. b.

B

Luc. 21. g.

Gal. 5. c.
1. Pe. 2. b.

Ifirmum autem in fide assumite: non in dissipationibus cogitationum. Alii enim credit manducare se omnia. Qui autem infirmus est olus manducet. Is qui manducat: non manducantem non spernat. et qui non manducat manducantem non iudicat. Deus enim illum assumpsit. Tu quis es: qui iudicas alienum fruum? Domino suo stat aut cadit. Stabit autem. Potens est enim deus statuere illum. Nam alius iudicat die inter dies: alius autem iudicat omnem diem. Unusquisque in suo sensu abundet. Qui sapit diem: domino sapit: et qui manducat: domino manducat. Gratias enim agit deo. Et qui non manducat domino non manducat: et gratias agit deo. Nemo enim nobis sibi vivit. et nemo sibi moritur. Siue enim

Iac. 4. c.

B

vivimus? domino vivimus: siue morimur: domino morimur. Siue ergo vivimus: siue morimur: domino sumus. In hoc enim Christus mortuus est et resurrexit ut et vivorum et mortuorum dominus esset. Tu autem quid iudicas fratrem tuum? Deus enim stabimus ante tribunal Christi. Scriptum est enim. Vivo ego dicit dominus: quoniam mihi flectet omne genu: et omnis lingua confitebitur deo. Itaque unusquisque nostrum pro se ratorem reddet deo. Nemo ergo amplius inuicem iudicemus. Sed hoc iudicate magis: ne peccatis offendiculum fratri vel scandalum. Scio et confido in domino Iesu: quia nihil commune propter spiritum: nisi ei qui exercitum quod commune esse: illi commune est. Si enim propter cibum fratrem tuum contristat: iam non secundum charitatem ambulat. Noli cibo tuo illum perdere pro quo Christus mortuus est. Nemo ergo blasphemet bonum nostrum. Nemo est enim regnum dei escam et potum sed iusticia et pax et gaudium in spiritu sancto. Qui enim in hoc fuit Christus placet deo: et probatus est hominibus. Itaque qui pacis sunt sectemur: et qui edificationis sunt inuicem custodiamus. Noli propter escam destruere opus dei. Omnia quod sunt mundana: sed malum est homini qui pro offendiculum manducat. Bonum est non manducare carnem et non bibere vinum: neque in quo fratrem tuum offendit aut scandalizat aut infirmat. Tu si dem quam habes penes te ipsum. habe coram deo. Beatus qui non iudicat semetipsum in eo quod probat. Qui autem discernit: si manducaverit damna natus est: quia non ex fide. Omne autem quod non est ex fide: peccatum est.

Iac. 4. c.

Pbl. 2. b.
L

2. Cor. 5. b.

B

A

Ps. 68.

B

2. Reg. 21.

Ps. 116.

Esai. 11.

Orbemus autem nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere: et non nobis placere. Unusquisque vestrum proxiimo suo placeat in bonum: ad edificationem. Et Christus non sibi placuit: sed sicut scriptum est. Improperia improperantium tibi ceciderunt super me. Quecumque enim scripta sunt: ad nostram doctrinam scripta sunt. ut pro patientia et consolatione scripturarum spem habeamus. Beati autem patientie et solatii det vobis id ipsum sapere in alterutrum secundum Iesum Christum: ut vniuersis vno ore honorificetis deum et patrem dominum nostrum Iesum Christum. Propter quod suscipite inuicem. sicut et Christus suscepit vos in honorem dei. Dico enim Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem dei ad confirmandas promissiones patrum: gentes autem super misericordia honorare deum. sicut scriptum est. Propterea confitebor tibi in gentibus domine. et nomen tuum cantabo. Et iterum dicit. Letamini gentes cum plebe eius. Et iterum. Laudate omnes gentes dominum et magnificate eum omnes populi. Et rursum esaias ait. Erat radix iesse. et qui exurget rege-

Fragmentary text from the adjacent page, including a large initial 'O' and various words like 'omnibus', 'gentes', 'dominum', 'magnificate'.

Ad Romanos

regentes: in eū gentes sperabāt. **D**e^o autē spei repleat vos omī gaudio et pace in credendo ut abundetis in spe et virtute spūs sancti. **C**ertus sum autem fratres mei: et ego ipse de vobis: quoniam et ipsi pleni estis dilectione. repleti omni scientia ita ut possitis alterutrum monere. **A**udacius autē scripsi vobis fratres ex preterita: quoniam in memoriā vos reducens propter gratiam quā data est mihi a deo ut sum minister xpī ihu in gentibus sanctificans euāgelium dei: ut fiat oblatio gentium accepta et sanctificata in spū sancto. **H**abeo igitur glām in xpō iesu ad deū. **N**on enim audeo aliquid loqui eorū que per me non efficitur xpūs in obedientiam gentium in verbo et factis in virtute signorum et prodigiorum in virtute spūs sancti: ita ut ab hierusalem per circuitum usque ad illyricum repleuerim euāgelium xpī. **S**ic autē predicavi euāgelium hoc non ubi nominatus est xpūs ne super alienū fundamentum edificarem: sed sicut scriptum est. **Q**uonia quibus non est annuntiatus de eo videbunt et quoniam non audierunt de eo intelligent: propter quod et impediēbar plurimum venire ad vos et prohibitus sum usque adhuc. **N**unc vero ulterius locum non habens in his regionibus cupiditatem autem habens veniendi ad vos ex multis iam precedentibus annis: cum in hispaniam proficisci cepero: spero quod preteritis videam vos. et a vobis deducar illuc. **N**unc igitur proficiscar ex parte fruius tuero. **N**unc igitur proficiscar in hierusalem ministrare sanctis. **P**robauerunt enim macedonia et achaja collationem aliquam facere in pauperes sanctorum qui sunt in hierusalem. **P**lacuit enim eis et debitores sunt eorum. **R**am si spiritualium eorum participes facti sunt gentiles: debent et in carnalibus ministrare eis. **H**oc igitur cum consummauerō et assignaueero eis fructum hunc: per vos proficiscar in hispaniam. **S**cio autem quoniam veniens ad vos: in abundantia benedictionis xpī venias. **O**bscuro ergo vos fratres per dominum nostrum iesum christum et per charitatem sancti spiritus ut adiuuetis me in orationibus vestris pro me ad deum. ut liberer ab infidelibus qui sunt in iudea: et obsequium meum oblatio accepta fiat in hierusalem sanctis. ut veniam ad vos in gaudio pro voluntate dei ut refrigerer vobiscum. **D**eus autem pacis sit cum omnibus vobis. **A**men. **XVI**

Quoniam autem vobis pheben sororem nostram que est in misterio ecclesie que est cenchris ut eam suscipiat in domino digne sanctis et assistatis ei in quocumque negotio vestri indiguerit. **E**tiam ipsa quocumque assistit multis. et michi ipsi. **S**alutate priscam et aquilam adiutores meos in xpō iesu

quoniam pro anima mea suas ceruices supposuerunt: quibus non solum ego gratias ago: sed et cuncte ecclesie gentium. et domesticam ecclesiam eorum. **S**alutate ephnetum dilectum mihi: qui est primitiuus ecclesie asie in xpō iesu. **S**alutate mariam que multum laborauit in vobis. **S**alutate andronicum et iuliam cognatos et concaptiuos meos qui sunt nobiles in apostolis: qui et ante me fuerunt in christo iesu. **S**alutate ampliatum dilectissimum mihi in domino. **S**alutate urbanum adiutorem nostrum in christo iesu: et stachin dilectum meum. **S**alutate apellen probum in christo. **S**alutate eos qui sunt ex aristoboli domo. **S**alutate herodianem cognatum meum. **S**alutate eos qui sunt ex narcisci domo: qui sunt in domo. **S**alutate triphenam et triphosam: que laborant in domino. **S**alutate pheidam charissimam que multum laborat in domino. **S**alutate rufum electum in domino. et mitem ei et meam. **S**alutate asyneretum et phlegontam hermen patrobam herman. et qui cum eis sunt fratres. **S**alutate philologum et iuliam et nereum et sororem eius et olympiadem: et omnes qui cum eis sunt sanctos. **S**alutate inuicem in osculo sancto. **S**alutant vos omnes ecclesie xpī. **R**ogo autem vos fratres ut obseruetis eos qui dissensiones et offendicula preter doctrinam quam vos didicistis faciunt: et declinate ab illis. **H**uiusmodi enim christo domino nostro non seruiunt: sed suo ventri: et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentium. **V**estra enim obedientia in omni loco diuulgata est. **G**auideo igitur in vobis: sed volo vos sapientes esse in bono: et simplices in malo. **D**eus autem pacis conterat sathanā sub pedibus vestris velociter. **G**ratia domini nostri ihu xpī vobiscum. **S**alutat vos timotheus adiutor meus: et lucius et iason et sosipater cognati mei. **S**aluto vos ego tertius qui scripsi epistolam in domino. **S**alutat vos caius hospes meus. et vniuersę ecclesie. **S**alutat vos erastus archarius ciuitatis: et quartus fratres. **G**ratia domini nostri iesu christi cum omnibus vobis. amen. **E**i autem qui potens est vos confirmare iuxta euāgelium meum et predicationem iesu christi secundum reuelationem mysterij temporibus eternis taciti quod nunc patefactum est per scripturas prophetarum secundum preceptum eterni dei ad obedientiam fidei in cunctis gentibus cogniti soli sapienti deo pro iesu christo: cui honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Explicit epistola Pauli ad Romanos. Incipit prologus in eplam primam ad Corinthios.